

76. Budapest, III. Filatori-gát, Szentendrei út
B, Ró, A

2003. november 13–26. között régészeti megfigyelést végeztünk a Baumax-áruház építését megelőzően (hrs.: 19244). Az újkori bolygatások miatt csak részben feltárt 80 m hosszú és 15 m széles sávot figyeltünk meg, valamint egy hasonló hosszúságú, 3–4 m széles sávot a leendő áruház alapjának nyugati oldalán. Összesen 65 objektumot tártunk fel, melyek közül csak 46-nak a korát tudtuk meghatározni a szegényes leletanyag miatt.

A legkorábbi leletek az őskorból származtak (urnamezős kultúra). A legtöbb objektum (korai földbe mélyített objektumok, árkok, cölöphelyek, szórványos temetkezések, kőcsatorna) a római kor már korábban megfigyelt szakaszaiból származott. Végül a területen feltárt avar telepnek újabb 9 félig földbe mélyített háza és néhány egyéb rendeltetésű objektuma került elő.

2004 januárjában a megelőző feltárás során (hrs.: 19245, 19247/2) a házalap keleti kibővítésében lehetőségünk nyílt egy – a korábbi ásatási időszakokban érintett – római kori kőépület további részleteinek tisztázására. Az épület alaprajzát az újonnan előkerült falaknak, falkiszedéseknek köszönhetően továbbrajzolhattuk. A már ismert keleti épületfront után sikerült meghatározni a déli lezárást is, észak felé azonban nem állt módunkban követni az épületet teljes hosszában. A nyugati, megásott épületrész rossz állapotban megmaradt külső helyiségeket foglalt magába, amelyek funkciója általában nem határozható meg, mivel többnyire az egykori padlószint alatt maradtunk.

Három helyen sikerült terrazzopadló-maradványt megfognunk, ezek egyikének felületén Probus egy bronzárpia pihent. Az épület funkcióját teoretikusan a polgárváros déli kapujánál feltárt deversorium analógiájára „fürdőépület-vendégfogadó komplexumként” határoztuk meg, bár a fürdőépület funkcióját bizonyító vagy valószínűsítő helyiségek egyelőre nem ismertek. Ezek jelenlétét a házalap és a Szentendrei út között elnyúló érintetlen sávban feltételezzük. Tisztáztuk az épület kőcsatornájának egy rövid, eddig ismeretlen szakaszát, amely bizonyította, hogy egyetlen íves vonalvezetésű csatornáról van szó.

A „fürdőtől” délre egy másik, hasonló tájolású, négyzetes alaprajzú épületmaradvány került elő. Tetőzete észak felé omlott le, egy tagban nyugodott. A rengeteg és változatos freskómaradvány reprezentatív jellegű épületet feltételez.

A korábbi ásatásoktól eltérően más kultúra nyomát nem találtuk meg. A késő avar kori település lakossága anyagnyerőhelynek használta a római épületromokat, de területileg elhatárolódott tőlük.

BUDAI BALOGH TIBOR – ZSIDI PAULA

77. Budapest, III. Harsánylejtő utca – Erdőalja utca – Solymárvölgyi út által bezárt terület
Ró

A BTM Aquincumi Múzeuma két alkalommal végzett

terepbejárást a fent megjelölt zónában az ELTE Régészettudományi Intézetének hallgatóival, anyagismeret óra keretei között.

2004. április 2-án jártuk be a Harsánylejtő utcát É felől határoló területet.

A bejárást során DNY-ÉK-i irányban fésültük át a domboldalt. A terület Ny-i része régészeti szempontból negatívnak bizonyult, bár köves foltok kivehetőek voltak a szántásban, leletanyag nem kísérte őket. A bejárt területet kb. Ny-K-i irányban átszelő vízmosás környezetében azonban, annak Ny-i oldalán, kb. 20 m hosszan és kb. 10 m szélesen római kori házikerámia-töredékek, tegula- és tubusdarabok (nem túl nagy számban) lelőhelyre utaltak. A vízmosás közvetlen parti szakaszát az áthatolhatatlan növényzet miatt nem tudtuk bejárni. A K-i parton is csak a medertől távolabb tudtunk dolgozni, itt azonban már nem figyeltünk meg lelőhelyre utaló nyomokat.

Április 30-án jártuk be a Bécsi út – Solymár köz – Solymárvölgyi út – Harsánylejtő közötti szakaszt É-ről D felé haladva. A már magasan álló vetés miatt sajnos csak a terület Ny-i szélén, az Aranyhegyi-patak partja mentén tudtunk haladni, illetve a 21582/6 helyrajzi számú tanya földjét tudtuk bejárni. A szemle során ez utóbbi helyen szórvány terra sigillata töredékeket gyűjtöttünk; köves foltok, objektumok jelenlétét azonban nem tapasztaltuk. A bejárt terület többi részén római kori házikerámia-töredékeket gyűjtöttünk, de a már említettek miatt csak a földek szélén; így lelőhelyet nem figyeltünk meg, lehetséges, hogy a töredékek a szántás során kerültek a földterület szélére.

T. LÁNG ORSOLYA

78. Budapest, III. Jégtörő utca

B, LT, Ró

2004. március 8. és április 2. között szondázó jellegű feltárást végeztünk az utcában, csatornázással összefüggésben. Délről É felé három szondát nyitottunk az utca K-i oldalán.

A 6(É-D)×8,5(K-Ny) m nagyságú, nagyjából négyzetes „G” szondában vastag, salakos, legújabb kori feltöltés alatt mintegy 102,5 mAf mélységben értünk el egy barna humuszos történeti réteget. Ebből késő bronzkori, kelta LTD és római kerámiatöredékek kerültek a felszínre. Lefelé haladva már fokozatosan csak bronzkori kerámiatöredékeket, paticsot, állatcsontot és néhány kőeszközt találtunk. A szondában feltártunk két kisebb bronzkori cölöplyukat.

A 4,3(É-D)×7,8(K-Ny) m-es „H” szondában régészeti jelenség nem került elő.

Az „I” szondában 4,8(É-D)×3,2(K-Ny) m mélyre nyúló salakos, legújabb kori feltöltés alatt csak egy sárgásbarna történeti réteg legalját, és három sekély, bizonytalan beásás nyomát sikerült rögzíteni. Szórványosan római kerámia, patics és egy bronzérem került elő.

LASSÁNYI GÁBOR